יום ב', י"ד בשבט תשס"ה (24 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

על הצד הרוחני של נטיעות ב-ט"ו בשבט בפרט ובנטיעות בכלל...

לימדונו חז"ל: "אחרי ה' אלוקיכם תלכו... ובו תדבקון." [דברים י"ג 5] וכי אפשר לבשר ודם לעלות לשמיים ולהדבק בשכינה? הרי כתוב, "כי ה' אלוקיך אש אכלה". אלא, מתחילת בריאת העולם, לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחילה, כמו שכתוב: "ויטע ה' אלוקים גן בעדן" – אף אתם, כשנכנסין לארץ לא תתעסקו אלא במטע תחילה..." [ויקרא רבה כ"ה ג']

אנו למדים מהקב"ה שעלינו לעסוק בנטיעה. אידיאל הנטיעה איננו ישראלי דווקא אלא הוא ערך אנושי כלל-עולמי. **האדם הנמצא על-פני כדור הארץ צריך לעסוק ביישובו של עולם, לאו דווקא בנטיעה אלא גם בתעשיה, בתיקון תשתיות, בבנייה, וגם בהסדרת יחסים חברתיים מתוקנים בין בני אדם, בכל דבר שתורם לסידור נכון ונעים של החיים**, ולהתפתחותם ושכלולם. יש פסול באדם בטל, שאינו עוסק בבניינו של עולם, וזו הסיבה שמי שמשחק בקוביה פסול לעדות.

דבר זה למדנו מסיפור התורה שהקב"ה נטע גן בעדן. אין לנו שום צורך להכנס לשאלות "פילוסופיות" כגון: איך ה' נטע? האם אין באמירה זו הגשמה באלוקות? אנו מבינים שכל מה שמסופר בתורה על מעשיו של הקב"ה, לאמיתו של דבר – אין מדובר בו עצמו, אלא בנו. אין אנו מבינים כלל את מהות ה' ואת פשר מעשיו מצד עצמם. אנו יכולים לדבר רק על הדרך שמעשיו מתגלים, מובנים ונראים לנו. **דבר זה** נכון אפילו בין אדם לחברו. אין אני יכול לומר על חבר מה הוא, אלא כיצד הוא נראה לי. כל התיחסותנו לאדם ולעולם הוא סובייקטיבית, ולא אובייקטיבית. אין לנו יכולת לדעת את מהות הדבר מצד עצמו, אלא רק את התרשמותינו ממנו. אם כך הוא בעניין יחסינו לחברים או לדברים אחרים הקיימים בעולם, קל וחומר שכך הוא ביחסינו להקדוש-ברוך-הוא. אין אנו מתימרים להבין את הקב"ה ולא את מעשיו; אנו יכולים רק לנסות ולהבין מה משמעות הדברים לגבינו. לכן, כשכתוב בתורה, למשל, שהקב"ה ריחם, אין הכוונה שהיתה לו איזו המית-נפש הקרויה 'רחמים'. אין לכך שום משמעות אלא שמבחינתנו הוא התגלה ברחמים מפני שלנו, כבני אדם, יש שאיפה ואידיאל של רחמים. מעשיו של הקב"ה באים ללמדנו מה עלינו לעשות כבני אדם.

לילדים קטנים, יש דרך של תפיסה אובייקטיבית. נדמה להם, שהדרך שהם מבינים היא אמת מוחלטת. ככל שאדם מתבגר יותר, הוא מבין שהשקפותיו הן סובייקטיביות ומייצגות רק את הדרך שבה הדברים נתפסים אצלו. **ביחס להקב"ה, חשוב לעזור לילדים לעשות המעבר ההכרתי הזה: שיהיה מובן להם שאיננו מדברים על הקב"ה בעצמו, אלא על משמעות הדברים כלפינו**. אם תמורה הכרתית כזו לא תתרחש, יש סכנה שבהתבגרותם יעשו הילדים עובדי עבודה זרה, או כופרים, או צבועים, או נגועים בצרות רוחניות אחרות.

אף בעניננו, כשנכתב בתורה שהקב"ה נטע גן בעדן, אין הפירוש שהוא עשה זאת במובן האנושי, אלא שאנו, החפצים לדבוק בדרכי ה', צריכים לעסוק בנטיעה. כי מה מובנה של "דבקות בה' "? האם עלינו לעלות על גבעה גבוהה ולחפש שם חוויה מיסטית? או במלים של חז"ל: "וכי אפשר לבשר ודם לעלות לשמיים ולידבק בשכינה?" אלא, כשאנו עושים כמעשה ה', כשאנו הולכים בדרכיו, אנו דבקים בו. אף כאן, כשסופר בתורה שהקב"ה עסק בנטיעה,

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ב', י"ד בשבט** תשס"ה (**24 בינואר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אנו מבינים מכאן **שרצונו שהעולם יהיה מיושב**, ושעלינו לעסוק בנטיעות, ובכל דבר המרחיב ישובו של עולם. {ההשלמה, בע"ה, מחר...} ["טל חרמון – מועדים"]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שֵׁנִי** בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל